

Főrendek és országgyűlési követek az 1440-es Varsóban őrzött sokpecsétes oklevelekben

Ebben a fejezetben egy már bevált rendszert használtunk arra,¹ hogy az öt, 1440-ben kelt Varsóban őrzött sokpecsétes oklevélben szereplő személyeket listázzam. Engel Pál készített hasonló összeállítást, mert véleménye szerint az általa „rendi korszaknak” nevezett időszakban (1439–1457):

„Összességükben azok a személyek sorolhatók ide, akiknek valami okból – elsősorban birtokaik nagysága folytán, esetleg hivataluknál vagy kapcsolataiknál fogva – olyan politikai súlyuk volt, hogy alkalmanként vagy rendszeresen részt vehettek az országnagyok tanácskozásain. Ez nagyjából ugyanaz a kör lehetett, amelynek tagjai az országgyűlésekre is személyre szóló meghívást szoktak kapni, ezért nevezhetők együttesen főrendeknek is.”²

Hozzá hasonlóan a megyei követeket is listáztam. Ehhez nélkülözhetetlen segítséget nyújtott a Tóth Péter által átírt pecsétzalagokon szereplő nevek pontos felsorolása. De mivel is több ez az összeállítás, mint Engel említett munkája? Listámba két olyan oklevelet is beemeltem, mely összesen húsz új nevet tartalmaz, illetve a megyei követek azonosításának pontosítása is újabb adatokat eredményezett. Sajnos még ez sem tekinthető teljesnek, ezért közzétételi vezérelvnek a megyéket választottuk, és ezekhez rendeltem több, még azonosításra váró követ nevét. Az öt oklevél az 1440A–E betűkódot kapta, az azt követő szám pedig az adott személy pecsétjének sorszámát mutatja az adott oklevél pecsétjei között. A listából az is egyértelműen kiderül, kiknek a pecsétjei maradtak fenn részben vagy teljesen ma is. A személyek egyes előfordulásait ugyanis kurzívval szedtük, ha csupán az oklevél szövegében említették őket, vagy pecsétje nem, csupán pecsétjének tartószalagján olvasható neve. A világi személyek hivataljait csak akkor tüntettük fel nevük mellett, ha az az oklevél szövegéből, pecséttartó szalagjáról vagy pecsétjéről egyértelműen kiderült.

1440A = 1440. január 18. Buda. *Az országgyűlésen jelen lévő főurak, főpapok, előkelők, és nemesek oklevele, amellyel teljhatalmú megbízatást adnak követeiknek, hogy Lengyelországban tárgyalásokat folytassanak III. Ulászló lengyel királlyal és a lengyel főurakkal.*

1 Kubinyi András: Bárók a királyi tanácsban Mátyás és II. Ulászló idejében. *Századok* 122. (1988) 197–212.

2 Arch. 1301–1457. I–II. VII. Fejezet.

1440B = 1440. március 9. Krakko. *A magyar követek oklevele, amely szerint az előző napon Magyarország királyává nyilvánították III. Ulászló lengyel királyt.*

1440C = 1440. március 12. Buda. *Magyar főurak levele III. Ulászló lengyel királyhoz, amelyben tudósítják, hogy követséget küldtek hozzá teljes felhatalmazással, hogy megsürgessék mielőbbi Magyarországra érkezését.*

1440D = 1440. június 29. Buda. *Az ország rendjei eskü alatt erősítik meg I. Ulászló magyar királlyá választását, és érvénytelenítik V. László megkoronázását.*

1440E = 1440. július 17. Székesfehérvár. *A magyar rendek oklevele, amely szerint mivel Erzsébet királyné elvitette a koronát és megkoronáztatta vele csecsemő fiát, ezért a Szent István király fejereklje-tartójából kivett régi koronával Magyarország királyává koronázták Ulászló lengyel királyt.*

Főpapok, egyházi előkelők:

Boundelmonte János kalocsai érsek: 1440D:2.

Dominiszi János zenggi püspök: 1440A:2;³ zenggi püspök és a szentgott-hárdi apátság kormányzója 1440B:1;⁴ 1440D:7; 1440E:5.

Gatalóci Mátyás váci püspök: 1440A:3; 1440D:4; 1440E:4.

Hédervári László: *pannonhalmi apát* 1440C:2;⁵ *pannonhalmi apát* 1440D:11; 1440E:12.

József boszniai püspök: 1440D:5; 1440E:3.

Mihály fia Benedek győri püspök: 1440C:1.⁶

Mikola Jakab, szalánkeméni szerémi püspök: 1440A:4; 1440D:6; 1440E:6.

Rozgonyi Simon:⁷ *veszprémi püspök, várományos egri püspök: 1440C;*⁸ *egri püspök: 1440D:3; 1440E:2.*

Szécsi Dénes bíboros esztergomi érsek:⁹ 1440A:1; 1440D:1; 1440E:1.

Vitéz János: *zágrábi örkanonok* 1440B.¹⁰

3 Az oklevél szövegében követként is említve.

4 Az intulációban is említve.

5 Az oklevél szövegében is említve, pecsétje leszakadt.

6 Az oklevél szövegében is említve, pecsétje leszakadt.

7 Két különböző lenyomattal.

8 Az oklevél szövegében követként említve.

9 Két különböző lenyomattal.

10 Az oklevél írásba foglalója.

Világi előkelők:

- Bánfi Pál, alsólendvai: 1440D:28; 1440E:27.
 Bátori István, ecsedi: *volt országbíró 1440A;*¹¹ *ispán 1440E.*
 Bátori Tamás, ecsedi: *1440D:49.*
 Bebek Imre, vámosi: székelyispán 1440C:11;¹² székelyispán 1440D:17.
 Bebek István, pelsőci: 1440D:36.
 Bebek Miklós, pelsőci: 1440D:18.
 Betlen Gergely: 1440D:83.
 Cillei Ulrik: 1440A:5.
 Cudar Simon, ónodi: 1440D:40; 1440E:37.
 Csáki Ferenc: székelyispán: 1440D:19; 1440E:16.
 Dombai Frank, Csák nembeli: *1440C:14.*¹³
 Drágfi Miklós, bélteki: *1440D:84;* 1440E:76.
 Druget István, homonnai:¹⁴ *1440C;* 1440D:43.
 Fülöpösi „Szatmár” Mihály: 1440D:81; 1440E:62.
 Garai László: macsói bán 1440A:6; macsói bán 1440D:9; macsói bán 1440E:8.
 Gersei Pető Péter: *1440C;* 1440D:39.
 Geszti Mihály fia László: 1440D:50.
 Gyarmati Miklós, vajdafi: 1440D.
 Hagymás László, berekszói: 1440D:34.
 Hatvani Mátyás: *1440C.*
 Hédervári Lőrinc nádor fia István: *1440C.*¹⁵
 Hédervári Lőrinc: nádor 1440C:3;¹⁶ nádor: 1440D:8; Nádor: 1440E:7.
 Herceg Pál, szekcsői: 1440D:45.
 Herceg Rafael, szekcsői: 1440D:45; 1440E:33.
 Hunyadi János: szörényi bán 1440D:33.
 Jakcs László, kusalyi: 1440D:25; 1440E:21.
 Jakcs Mihály, kusalyi: 1440A:11; 1440D:24; 1440E:20.
 Jakcs János fia György, kusalyi: 1440D:48; 1440E:46.
 Jakcs János fia László, kusalyi: 1440D:48;¹⁷ 1440E:46.¹⁸

11 Az oklevél szövegében követként említve.

12 Az oklevél szövegében követként is említve.

13 Az oklevél szövegében is említve.

14 Nem kizárt, hogy Szatmár megye küldötte.

15 Az oklevél szövegében követként említve.

16 Az oklevél szövegében is említve.

17 Jakcs János fia Györggyel közös pecsét.

18 Jakcs János fia Györggyel közös pecsét.

- Kanizsai János fia Imre: 1440D:23.
 Kanizsai László fia Miklós: 1440D:23.¹⁹
 Kompolt János, nánai: 1440C:12.
 Korbáviai György Korbávia grófja: 1440A:8.
 Kórógyi János: 1440A:7; [örökös] ispán 1440D:16; [örökös] ispán 1440E:15.
 Lévai „Cseh” Péter fia László: 1440C.
 Losonci János: 1440D:46.
 Marcali György, bánfi: 1440A:10; 1440D:27.
 Marcali János, vajdafi: 1440A:13; 1440D:26; 1440E:24.
 Marcali Imre, vajdafi: *somogyi és verőci ispán 1440A;*²⁰ *asztalnokmester, valamint somogyi és verőci ispán: 1440B:5.*²¹
 Maróti János (ifj.): 1440D:52;
 Maróti János bán fia László: 1440C:5;²² 1440D:20; 1440E:13.
 Macedóniai Dancs: 1440D:44.
 „Molya” Tamás:²³ 1440E:65.
 Noffri János, bajmóci: 1440D:82; 1440E:36.
 Ország Mihály, gúti: 1440D:30; 1440E:26.
 Ország János, gúti: 1440D:32; 1440E:26.²⁴
 Paksi Imre: volt nagyszigeti ispán 1440D:85.
 Pálóci Simon: volt lovászmester 1440C:13;²⁵ lovászmester 1440D:15; lovászmester 1440E:14.
 Pálóci László: *udvarmester 1440A;*²⁶ *udvarmester 1440B:4;*²⁷ *udvarmester 1440D:13; udvarmester 1440E:18.*
 Pálóci Péter: 1440D:38.
 Perényi János (ifj.), nyalábi: *volt máramarosi ispán 1440C;* 1440D:14; 1440E:17.

19 Kanizsai János fia Imrével közös pecsét.

20 Az oklevél szövegében követként említve.

21 Az intitulációban említve, pecsétje leszakadt.

22 Az oklevél szövegében is említve.

23 Nem kizárt, hogy valamely megye küldötte.

24 Ország Mihállyal közös pecsét.

25 Az intitulációban említve, pecsétje leszakadt.

26 Az oklevél szövegében követként említve.

27 Az intitulációban is említve.

Perényi János (id.), terebesi: *tárnokmester 1440A*;²⁸ tárnokmester 1440B:3;²⁹ tárnokmester 1440D:12; 1440E:11.
 Petneházi Gergely és János: 1440E:47.³⁰
 Rozgonyi István (id.): *pozsonyi ispán 1440C*.
 Rozgonyi István fia János: 1440D:31.
 Rozgonyi György: *pozsonyi ispán 1440C*.
 Rozgonyi Lőrinc: 1440D:42; 1440E:34.
 Rozgonyi Rénold: 1440D:41.
 Szécsényi László: 1440C:6;³¹ 1440E:45.
 Székely Gergely: 1440E:48.
 Szendi István fia Mihály: 1440E:31.
 Szerdahelyi Imre fia János: 1440D:47.
 Szerdahelyi Márton bán fia Ders: 1440D:51.
 Tallóci Matkó: *horvát, dalmát, szlavón bán 1440A*;³² horvát, dalmát, szlavón bán 1440B:2;³³ szlavón bán 1440D:10; szlavón bán: 1440E:10.
 Tamási Henrik, vajdafi: 1440A:9; 1440D:22.
 Tamási László, vajdafi: *1440D:21*; 1440E:23.
 Tari Rupert: királynéi lovászmester *1440C*; 1440D:35.
 Tornai Szilveszter: 1440D:80; 1440E:75.
 Töttös László, bátmonostori: 1440A:12; 1440D:37.
 Újlaki Miklós,³⁴ macsói bán 1440C:4;³⁵ macsói bán 1440E:9.
 Zólyomi Tamás: 1440D:29.

Megyei követek:

Abaúj: Monaji Mihály és Kéri László 1440D:61; Kéri László abaúji követ 144E:59.
 Arad: „Gerk”-i Sándor és Illésfalvi Erdély László 1440E:58.
 Bács: Varjadi Péter és Rádi Tamás 1440D:71.
 Bodrog: Szántói „Morchart” István és Sulyok László 1440D:78.
 Borsod: Balai János és Barius Miklós 1440D:62;³⁶ 144E:54.

28 Az oklevél szövegében követként említve.

29 Az intitulációban is említve.

30 Egy pecséttel.

31 Az oklevél szövegében is említve.

32 Az oklevél szövegében követként is említve.

33 Az intitulációban is említve.

34 Két különböző lenyomattal.

35 Az oklevél szövegében követként is említve.

36 Egy pecséttel.

- Csanád: Serjéni Dániel és Péter 1440D:73; 1440E:77.
 Csongrád: Sövényházi István és „Meze” Péter 1440D:70;³⁷ 1440E:55.
 Esztergom: Vadcsi János 1440D:55.
 Gömör: Hangonyi Pál és Jánosi Balázs 1440D:60;³⁸ 1440E:67.
 Heves: Vécsi János és Pásztói János fia János 1440D:75;³⁹ 1440E:72.
 Hont: néneyi Dacsó Demeter és Tompafalvi „Magnus” Tamás 1440D:64;⁴⁰ 1440E:56.
 Komárom: „Lengel de Eghazas Batyan” Mihály 1440E:78.
 Közép-Szolnok: Sándorházi Mihály 1440D:65; 1440E:63.
 Külső-Szolnok: Szentlőrinci János és Kátai László 1440D; 1440E:60.
 Nógrád: Marcali Albert és „Reheny/Vecini” György 1440D:69; 1440E:52.
 Pest: Ványi Balázs 1440D:63; 1440E:64.
 Pozsega: Mántai János fia Miklós és Gyepi János 1440D:77.
 Sáros: Gombos János és Tamásfalvi András 1440D:79.⁴¹
 Solt: kemeni Varjas János és Salgói Kelemen 1440D:66.
 Somogy: Szentjakabi „Chernel” Miklós és Endrédi József 1440D:59;⁴² 1440E:81.
 Sopron: Jobaházi Jakab 1440D:56; 1440E:70.
 Torna: Nádasi Mihály fia László és Orros Albert 1440D:67;⁴³ 1440E:61.
 Ung: Szeretvai Ramocsa Jakab fia János és (...) Péter 1440D:68; 1440E:73.
 Valkó: Karantai István fia Miklós és „Nabna/Palina”-i László 1440D; „Mathos” fia Miklós és társa 1440E:80.
 Varasd: András fia Miklós 1440E:66.
 Vas: széplaki Botka István és haraszi Tapán Kelemen 1440D:72; 1440E:68.
 Verőce: Tapolóci László és „Kwtheryncz” Pál 1440D:76; 1440E:69.
 Veszprém: Fajzi „Anyos” Mihály és „Esegwar”-i Pál 1440E:53.
 Zala: Kustáni Dániel és Szanai István 1440D:74; 1440E:50.
 Zaránd: Budai László és Köte János 1440D:58;⁴⁴ 1440E:71.

37 Egy pecséttel.

38 Egy pecséttel.

39 Egy pecséttel.

40 Egy pecséttel.

41 Egy pecséttel.

42 Egy pecséttel.

43 Egy pecséttel.

44 Egy pecséttel.

FŐRENDEK ÉS ORSZÁGGYŰLÉSI KÖVETEK

Zemplén: Agárdi „Tőke” Péter és Pányi Demeter 1440D:57; Agárdi „Tőke” Péter 1440E:51.

Azonosíthatatlan megyék követei:

- György fia Bálint 1440E:74.
- István 1440E:79.